

هدف اصلی پژوهش، هنجاریابی، تعیین روایی و پایایی پرسش‌نامه عملکرد خانواده بلوم (FFS)، در میان زنان و مردان متأهل شهر اصفهان بوده است. روش پژوهش توصیفی از نوع روان‌سنجی است. بدین منظور تعداد ۵۲۴ پرسش‌نامه در میان جامعه آماری به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای توزیع شد که ۲۶۲ عدد مربوط به زنان و همین تعداد مربوط به مردان است. براساس نتایج، روایی مقیاس بلوم به چهار روش؛ مدل‌سازی معادله ساختاری، همبستگی، روایی ملاکی و روایی محتوایی تأیید گردید. ضریب اعتبار (پایایی) خرده‌مقیاس‌ها به شیوه آلفای کرانباخ محاسبه و تأیید گردید. در نهایت رتبه‌های درصدی و نمرات استاندارد T به‌عنوان هنجارهای پرسش‌نامه محاسبه گردید. در مجموع می‌توان اذعان داشت که پرسش‌نامه عملکرد خانواده بلوم در جامعه مورد پژوهش دارای روایی و پایایی قابل قبولی بوده و می‌توان از آن به‌عنوان پرسش‌نامه عملکرد خانواده در کارهای پژوهشی، راهنمایی و مشاوره استفاده کرد.

■ واژگان کلیدی:

هنجاریابی، روایی، پایایی، عملکرد خانواده بلوم

هنجاریابی پرسش‌نامه عملکرد خانواده بلوم در میان زنان و مردان متأهل اصفهان

رضا جعفری هرندی

دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه قم
rjafarih@gmail.com

زینت اسلامی هرندی

کارشناس ارشد روان‌شناسی تربیتی
markazmehr@gmail.com

مقدمه

خانواده نخستین گروهی است که به صورت طبیعی وجود داشته و جامعه بر آن بنا شده است. چگونگی و کیفیت عملکرد خانواده در تحقق وظایف خویش، شاخص مناسبی جهت ارزیابی عملکرد جامعه می‌باشد. هر چه خانواده دارای عملکرد خوب و سالم‌تری باشد، به همان نسبت ثبات و سلامت جامعه بیشتر تأمین شده است و برعکس هر چه خانواده از عملکرد بدتر و آشفته‌تری برخوردار باشد، به همان نسبت سلامت جامعه بیشتر تهدید شده است. (باباصفری، ۱۳۸۵) از نظر ستیر^۱ خانواده هسته اصلی همه نهادهای جامعه است. خانواده‌های موجود را پهلوی هم قرار دهید، جامعه به وجود می‌آید. مؤسسه‌ها و نهادهایی مانند کلیسا و حکومت کمابیش امتداد خانواده‌ها می‌باشند. (بهاری، ۱۳۷۹) مینوچین (۱۹۷۴) در مدل ساختاری کارکرد خانواده به توصیف شش جنبه از ساختار خانواده می‌پردازد که عبارت‌اند از: ساختار خانواده، انعطاف‌پذیری، منبع، محیط زندگی، مرحله رشدی و رابطه علائم بیمار با الگوهای تعاملی خانواده که درمانگر با وارد شدن به ساختار خانواده در طول درمان به شناخت آنها دست می‌یابد. این رویکرد شیوه‌های درک سیستم‌های اصلی و فرعی خانواده و مرزهای آن را نیز به درمانگر یادآور می‌شود. (باباصفری، ۱۳۸۵)

در مدل چند مختصاتی که توسط اولسون و همکاران (۲۰۰۰) ابداع و تجدیدنظر شده است، دو جنبه رفتار خانواده یعنی یکپارچگی و انطباق‌پذیری، اهمیت بنیادین دارد و یک بعد دیگر به نام بعد تسهیل‌کنندگی را نیز می‌سنجد. این مدل دارای ارزش‌های تجربی متعددی است، با وجود این به جنبه‌های خاصی از آن انتقادهایی وارد شده است. (پیکرستان، ۱۳۸۰) مدل بیورز در سال ۱۹۸۱ معرفی شد و دارای دو محور است که یکی مربوط به کیفیت سبک تعامل خانواده و دیگری سطح انطباق‌پذیری و انعطاف خانواده است (بارکر^۲، ۱۳۷۵)، به نظر می‌رسد لازم است تکنیک‌های مربوط به ارزیابی خانواده بیشتر گسترش یابد و پژوهش‌های بیشتری صورت گیرد. در گردهمایی اکثریت پژوهشگران و سازندگان اصلی مقیاس‌های گوناگون، تلاش‌هایی صورت گرفت تا توافق‌هایی در مورد ارزیابی خانواده به دست آید، اما همان‌طور که پیش‌بینی می‌شد، این تلاش‌ها بی‌نتیجه ماند. (کیت‌نر و دیگران، ۱۹۹۶)

1. Satir
2. Barker

رویکردهای تجربی مهم در ارزیابی خانواده‌ها عبارت‌اند از: مدل خانواده بیورز^۱، مدل حلقوی^۲، مدل مک‌مسترز^۳، مدل فرایند خانواده^۴ و نظام ارزیابی خانواده دارلینگتون^۵. مدل نظام‌های خانواده بیورز، مدل حلقوی و مدل مک‌مسترز برای ارزیابی خانواده هم ابزارهای خودسنجی دارند و هم ابزارهای مشاهده‌ای. ابزارهای مربوط به مدل حلقوی و مدل مک‌مستر به صورت گسترده‌ای در مطالعات مختلف به کار رفته است. (استونسون هایند و اکیستر، ۱۹۹۵) از سال ۱۹۶۵ به‌طور کاربردی و نظری مطالعه پیرامون عملکرد خانواده با جدیت تمام شروع شد. در زمینه‌های کاربردی و نظری علاوه بر هندل، می‌توان به کارهای بیورز، باون^۶ اپشتاین، بیشاپ^۷، لوین^۸، فرامو^۹، کارتر^{۱۰}، لهر^{۱۱} و مینوچین^{۱۲} اشاره کرد. بدین ترتیب بود که ابزارهای خودتوصیفی^{۱۳} برای عملکرد خانواده گسترش یافت. (بلوم^{۱۴}، ۱۹۸۵)

غالباً ابزارهایی که برای سنجش عملکرد خانواده تدوین شده‌اند ابعاد زیادی را مورد سنجش قرار نمی‌دهند و بیشتر آنان «همبستگی» و «انطباق‌پذیری» خانواده را مورد ارزیابی قرار می‌دهند، در حالی که امروزه دیدگاه‌ها بر چند متغیر بودن و حتی چند ده متغیر بودن در تحقیقات علوم انسانی تأکید دارند. (پیکرستان، ۱۳۸۰) بنابراین ابزار انتخاب‌شده، ابعاد متنوعی از عملکرد خانواده را می‌سنجد. مقیاس عملکرد خانواده^{۱۵} (FFS) که یکی از ابزارهای جامع برای ارزیابی سیستم درونی خانواده است توسط بلوم (۱۹۸۵) تدوین شده است. این مقیاس مشتمل بر ۷۵ عبارت توصیفی درباره نقش‌های خانواده است که بلوم آنها را ضمن انجام تحلیل عاملی در ۱۵ حیطه طبقه‌بندی نمود. این ابعاد پانزده‌گانه به‌طور قابل قبولی از یکدیگر جدا هستند. تلاش‌های اولیه برای اعتباریابی

1. Beavers Family System
2. Circumplex Model
3. McMaster Model
4. Family Process Model
5. Darlington Family Assessment System
6. Bowen
7. Bishop
8. Levin
9. Framo
10. Carter
11. Lehr
12. Minuchen
13. Self-report
14. Bloom
15. Family Functioning Scale

آن با به‌کارگیری نمرات به‌دست آمده از توصیف‌های خانواده سالم و مختل به‌دلیل جدایی و یا طلاق انجام گرفت که در نتیجه آن تفاوت معناداری بین دو گروه خانواده روی ۱۲ بعد از ۱۵ بعد عملکرد خانواده به‌دست آمد. (بلوم، ۱۹۸۵) پانزده زیرمقیاس پرسش‌نامه عملکرد خانواده بلوم عبارت‌اند از:

۱. همبستگی^۱: به‌معنی نبود قید و بندهای محدودکننده ارتباط در خانواده و نزدیکی عاطفی توسط اعضای خانواده است.
۲. ابراز وجود (خودبیانگری)^۲: توانایی فرد در بروز آزاد احساسات، افکار و علایق خود در چهارچوب خانواده را در بر می‌گیرد.
۳. تضاد و تعارض^۳: تضاد رقابت‌انگیز بین افکار و منافع افراد ناموافق و نوعی تعامل بین اعضاء که با عدم توافق و ضدیت همراه است.
۴. گرایش‌های ذوقی - سرگرمی^۴: این بعد به توجه و علاقه اعضای خانواده به فعالیت‌های تفریحی مثل موسیقی و ورزش و تلاش برای موفقیت در آنها اشاره دارد.
۵. گرایش‌های فرهنگی - عقلانی^۵: در برگیرنده عادت‌های مطالعه عمومی در خانواده، شرکت در فعالیت‌های فرهنگی و توجه به برنامه‌های هنری است.
۶. تأکیدات مذهبی^۶: میزان باور و اعتقاد به ارزش‌های مذهبی در خانواده و علاقه به آنها را می‌سنجد.
۷. سازماندهی^۷: میزان تمایل اعضای خانواده به حفظ انضباط را مورد بررسی قرار می‌دهد.
۸. جامعه‌پذیری^۸: در این بعد تمایل خانواده به برقراری ارتباط با محیط پیرامون و کسب رضایت از آن مورد توجه است.
۹. منبع کنترل بیرونی^۹: باور اعضاء به عدم کنترل وقایع توسط خودشان و اعتقاد به تقدیر مدنظر است.

-
1. Cohesion
 2. Expressiveness
 3. Conflict
 4. Active/Recreation Orientation
 5. Intellectual/Cultural Orientation
 6. Religious Orientation
 7. Organization
 8. Sociability
 9. External Locus of Control

۱۰. آرمان خانوادگی^۱: الگوی تصویری که فرد درباره خانواده خود دارد.
۱۱. گسستگی^۲: فقدان پیوند بین افراد و حد و مرز غیرقابل انعطاف بین آنان را تعریف می کند.
۱۲. سبک خانواده آزادمنش^۳: خانواده‌هایی که برخوردار از آزادی معقول همراه با احترام متقابل بوده و تصمیم‌گیری کار همه آنان می‌باشد.
۱۳. سبک خانواده بی‌قید و بند^۴: این نوع خانواده فاقد قوانین و مقررات معقول است و در حالت سردرگمی و ابهام به سر می‌برند.
۱۴. سبک خانواده مستبد^۵: قدرت مطلق در خانواده وجود دارد به طوری که تغییر، شکست و تصمیم‌گیری‌ها فقط در دست والدین است.
۱۵. به هم تنیدگی^۶: نزدیکی بیش از حد اعضاء و مشخص نبودن حد مرزها را بیان می‌کند. (ثنایی، ۱۳۷۳)

بهاری (۱۳۸۰) و پیکرستان (۱۳۸۰) در دو مطالعه جداگانه نشان دادند که عملکرد خانواده یکی از عوامل در پیشگیری ناهنجاری‌های اجتماعی خصوصاً معضل فرار دختران نوجوان از منزل می‌باشد. در این دو مطالعه از مقیاس عملکرد خانواده بلوم استفاده شده است. نتایج پژوهش جنانی (۱۳۸۰) نشان داد که سه بعد از پانزده بعد عملکرد خانواده می‌تواند پیش‌بینی‌کننده مناسبی برای سلامت روانی باشد که به ترتیب اهمیت عبارت‌اند از: همبستگی، آرمان خانواده و بیان‌گری. در این مطالعه نیز از مقیاس عملکرد خانواده بلوم استفاده شده است. اسلامی (۱۳۸۰) نشان داد که بین عملکرد خانواده و انتخاب سبک‌های سه‌گانه مقابله با فشارهای روانی رابطه معنی‌دار وجود دارد. در این مطالعه نیز از مقیاس عملکرد خانواده بلوم استفاده شده است. شریفی (۱۳۸۲) با استفاده از مقیاس بلوم نشان داد که، رابطه مثبت و معنادار بین عملکرد خانواده و سرسختی وجود دارد. همچنین ابعادی از عملکرد خانواده به‌عنوان پیش‌بینی‌کننده نمرات سرسختی، تعهد، کنترل و مبارزه‌جویی مشخص شدند. در پژوهشی که زاده‌محمدی و ملک‌خسروی (۱۳۸۵) در شهر تهران به‌منظور بررسی مقدماتی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس سنجش

1. Family Idealization
2. Enmeshment
3. Democratic Decision-Making
4. Laissez-Faire Family Style
5. Authoritarian Family Style
6. Disengagement

کارکرد خانواده (FAD) انجام دادند نشان داده شد که آلفای کرونباخ کلی پرسش‌نامه و خرده‌مقیاس‌های آن اعتبار دارد و ابعاد پرسش‌نامه از اعتبار بازآزمایی کافی برخوردار است. نتایج پژوهش دُر تاج (۱۳۸۹) نشان داد که، عملکرد خانواده کودکان بیش فعال ناسالم‌تر و مخرب‌تر از گروه غیر بیش فعال است. نتایج پژوهش جهانگیر (۱۳۹۱) نشان داد که اشتغال زنان و همچنین میزان تحصیلات آنان می‌تواند باعث بهبود عملکرد خانواده و افزایش رضایتمندی زناشویی شود و به این ترتیب برای آنان پاداش به حساب آید. نتایج پژوهش مسلام^۱ (۱۹۹۰) نشان داد که هر چقدر عملکرد خانواده بهتر باشد، رابطه والد - نوجوانی نیز به صورت مثبت‌تری وجود دارد و هر چقدر عملکرد خانواده ضعیف‌تر باشد، رابطه والد - نوجوانی نیز منفی‌تر خواهد بود. نتایج پژوهش فالن^۲ و همکاران (۱۹۹۳) نشان داد که ابعادی از عملکرد خانواده از جمله گسستگی و به هم تنیدگی با شیوه‌های مقابله ناکارآمد مثل نادیده گرفتن مشکل رابطه دارد. یافته‌های شک^۳ (۱۹۹۸) نشان داد که نوجوانانی که سطوح عملکردی خانواده خود را پایین‌تر گزارش کرده بودند در مقایسه با نوجوانانی که سطوح عملکردی خانواده خود را بالاتر گزارش کرده بودند، از مشکلات بهداشت روانی بیشتر، رفتارهای مشکل‌دار بیشتر و عملکرد تحصیلی ضعیف‌تر برخوردار بودند. بن - نون^۴ (۱۹۹۸؛ به نقل از بوگلس^۵ و دیگران، ۲۰۰۶) در دو مطالعه عملکرد خانواده را که در آن والدین دچار اختلال اضطراب بودند، مورد بررسی قرار دادند. آنها دریافتند که بد عملکردی خانوادگی بیشتری در والدین دچار اختلال اضطراب منتشر در مقایسه با گروه کنترل وجود دارد. کاتز و بریگر^۶ (۱۹۹۸) و استیون و کیگر^۷ (۲۰۰۱؛ به نقل از کلیک^۸، ۲۰۰۱) خاطر نشان کردند که رضایتمندی زناشویی رابطه تنگاتنگی با عملکرد خانواده (نقش‌ها، حل مسئله، قدرت تصمیم‌گیری و ابراز عواطف) در بین زوجین دارد. آنها در پژوهش‌های خود نشان دادند که رضایتمندی زناشویی تحت تأثیر برابری در تصمیم‌گیری در امور زندگی و ابراز عواطف در درون خانواده و همچنین میزان تحصیلات می‌باشد.

1. Masselam

2. Fallon

3. Sheck

4. Ben-Noun

5. Bugles

6. Katz & Briger

7. Stevens & Kiger

8. Kolik

ارزیابی خانواده یکی از اهداف اصلی درمانگران خانواده می‌باشد تا بتوانند به اهداف خود که در راستای یاری رساندن به خانواده‌ها می‌باشد بیندیشند و راهکارهایی را در این زمینه کشف و پیشنهاد دهند. در مورد ارزیابی و سنجش خانواده‌ها مشکلاتی وجود دارد که مانع از به‌دست آوردن نتایج درست و قابل اطمینان می‌شود. اول اینکه چارچوب‌های مفهومی متفاوت و متعددی برای توصیف خانواده‌ها به کار می‌رود و دیگری عدم وجود ابزار مشخص و یکسان برای سنجش عملکرد خانواده‌ها می‌باشد؛ هیچ ابزار واحدی که مورد توافق همگان باشد برای ارزیابی کارکرد زناشویی و خانوادگی وجود ندارد. (زاده‌محمدی و ملک‌خسروی، ۱۳۸۵)

با توجه به آنچه گذشت، عملکرد خانوادگی یکی از ابعاد مهم زندگی هر فرد است و ابزار مناسبی که بتواند جنبه‌های مختلف آن را بسنجد مورد نیاز است. در ایران ابزارهای متفاوتی برای سنجش عملکرد خانواده در دست است که یکی از آنها پرسش‌نامه عملکرد خانواده بلوم است، اما تا به حال به‌صورت تخصصی در بین ایرانیان هنجاریابی نشده است. بنابراین ما در این پژوهش قصد داریم تا ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس عملکرد خانواده بلوم را در بین زنان و مردان متأهل شهر اصفهان بررسی کنیم. در این راستا به دنبال پاسخگویی به سه سؤال زیر هستیم:

۱. روایی پرسش‌نامه عملکرد خانواده بلوم در میان زنان و مردان متأهل شهر اصفهان به چه میزانی است؟
۲. پایایی پرسش‌نامه عملکرد خانواده بلوم در میان زنان مردان متأهل شهر اصفهان به چه میزانی است؟
۳. جداول هنجار پرسش‌نامه عملکرد خانواده بلوم در میان زنان مردان متأهل شهر اصفهان چگونه است؟

روش

با توجه به هدف و ماهیت پژوهش حاضر، از روش تحقیق توصیفی از نوع هنجاریابی آزمون استفاده شده است. جامعه آماری را زنان و مردان متأهل شهر اصفهان تشکیل می‌دهند که حداقل ۵ سال از ازدواج آنان گذشته باشد و حداقل یک فرزند داشته باشند. این جامعه آماری بر اساس نتایج سرشماری نفوس و مسکن سال ۱۳۹۵ در مجموع ۷۰۷۸۷۰ خانوار بود که از این تعداد حدود ۵۲۴۰۰۳ خانوار حداقل ۵ سال

از ازدواج آنها گذشته بود. یک‌دهم درصد از جامعه به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. براساس جدول مورگان برای جامعه‌های خیلی بزرگ ۳۸۴ نفر حداکثر نمونه تعیین شده است. در همین حال توصیه شده در هنجاریابی تعداد نمونه بیشتر از ۵۰۰ نفر باشد و لذا ۵۲۴ نفر از مناطق پانزده‌گانه شهرداری شهر اصفهان به‌روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای انتخاب شدند. مناطق اصفهان به پنج خوشه شمال، جنوب، مشرق، مغرب و مرکز تقسیم و به‌روش تصادفی ساده یک منطقه از هر خوشه انتخاب و افراد نمونه از بین خانواده‌ها و از طریق مراجعه به درب منازل که نشانی آنها از شهرداری منطقه اخذ شده بود، انتخاب شدند. بدین‌منظور با مراجعه به قسمت انفورماتیک مناطق پانزده‌گانه شهرداری شهر اصفهان و از روی پرونده خانواده‌ها از هر یک از مناطق پنجگانه، ۱۰۶ نفر انتخاب شدند. از تعداد ۵۲۴ پرسشنامه، ۲۶۲ مورد برای زنان و ۲۶۲ عدد مورد برای مردان در نظر گرفته شد. خصوصیات نمونه مورد بررسی در جدول ۱ آمده است.

۱۶۲

جدول ۱: ویژگی‌های نمونه مورد بررسی بر حسب سن و جنس

زنان		مردان		سن
درصد	فراوانی	درصد	فراوانی	
۷/۲	۱۹	۱/۹	۵	۲۰-۲۵
۲۵/۲	۶۶	۲۳/۳	۶۱	۲۶-۳۰
۳۳/۶	۸۸	۱۹/۵	۵۱	۳۱-۳۵
۱۱/۸	۳۱	۲۲/۱	۵۸	۳۶-۴۰
۸/۴	۲۲	۱۴/۹	۳۹	۴۱-۴۵
۶/۹	۱۸	۱۰/۳	۲۷	۴۶-۵۰
۳/۱	۸	۳/۴	۹	۵۱-۵۵
۳/۸	۱۰	۴/۶	۱۲	بالاتر از ۵۶
۱۰۰	۲۶۲	۱۰۰	۲۶۲	جمع

ابزار اندازه‌گیری

ابزار اندازه‌گیری این پژوهش مقیاس عملکرد خانواده^۱ (FFS) بود، که یکی از ابزارهای جامع ارزیابی سیستم درونی خانواده است که توسط بلوم (۱۹۸۵) تدوین شده است. بلوم برای ارزیابی نظام درونی عملکرد خانواده و با توجه به ضرورت مطالعه خانواده به‌عنوان یک کل و نیز به‌عنوان مهم‌ترین پایگاه تربیت، مقیاسی را تهیه و تدوین نمود. این مقیاس مشتمل بر ۷۵ عبارت توصیفی درباره نقش‌های خانواده است که آنها را ضمن انجام تحلیل عاملی در ۱۵ حیطه طبقه‌بندی نمود. این ابعاد پانزده‌گانه به‌طور قابل قبولی از یکدیگر جدا می‌باشند. تلاش‌های اولیه برای اعتباریابی آن با به‌کارگیری نمرات به‌دست‌آمده از توصیف‌های خانواده سالم و مختل به‌دلیل جدایی و یا طلاق انجام گرفت که در نتیجه آن تفاوت معنی‌داری بین دو گروه خانواده روی ۱۲ بعد از ۱۵ بعد عملکرد خانواده دیده شد. (بلوم، ۱۹۸۵) این مقیاس از ترکیب چهار مقیاس معتبر عملکرد خانواده به‌وجود آمد؛ به‌عبارتی بلوم توانست با به‌کارگیری چهار مقیاس رایج مقیاس (FFS) را طراحی نماید.

مقیاس‌های به‌کار رفته عبارت‌اند از:

۱. مقیاس محیط خانواده (FES)^۲ که در سال ۱۹۷۴ توسط ماوس و ماوس^۳ به‌شیوه صحیح - غلط و با نود آیتم طراحی شد و کلاً جو اجتماعی خانواده را ارزیابی می‌نمود و ابعاد روابط میان فردی اعضا، رشد شخصی و بقاء نظام خانواده را مورد توجه قرار می‌داد.

۲. مقیاس خانواده‌پنداری (FCQS)^۴ که در سال ۱۹۶۵ توسط واندروین^۵ در یک مجموعه نه‌گزینه‌ای از کمترین علاقه به خانواده‌ام تا بیشترین علاقه به خانواده‌ام تدوین شده است.

۳. سومین مقیاس که در سال ۱۹۷۹ توسط السون، اسپرانکل و راسل تهیه شده بود و همبستگی و انعطاف‌پذیری را به‌عنوان دو بعد اصلی که جوهره اساسی عملکرد خانواده را تشکیل می‌دهد می‌سنجید.

-
1. Family Functioning Scale
 2. Family Environment Scale
 3. Moos & Moos
 4. The Family Concept Q Scale
 5. Vander Veen

۴. ابزار چهارم پرسش‌نامه اسکینر^۱ و همکارانش در سال ۱۹۸۳ با نام ابزار ارزیابی خانواده (FAM)^۲ مشتمل بر سه مقیاس با عبارت‌های چهار گزینه‌ای از کاملاً مخالف تا کاملاً موافق، تدوین شد. مقیاس اول با ۵۰ عبارت که خانواده را به‌عنوان یک کل توصیف می‌کند، مقیاس دوم با ۴۲ عبارت که روابط بین زوجها را در خانواده توصیف می‌کند، مقیاس سوم شامل ۴۲ عبارت که روابط فرد پاسخگو درون خانواده را ارزیابی می‌نماید. (بلوم، ۱۹۸۵) بلوم پس از بررسی‌های متعدد و انجام مجموعه‌ای از مطالعات مقدماتی در رابطه با مقیاس‌های فوق توانست آزمون خود را در پانزده زیرمقیاس به‌عنوان ابعاد اصلی مقیاس عملکرد خانواده معرفی نماید.

آزمون عملکرد خانواده یک ابزار خود توصیفی به‌شمار می‌رود که باید توسط آزمودنی تکمیل شود. مقیاس بلوم دارای ۱۵ خرده‌مقیاس است که هر خرده‌مقیاس ۵ گویه را در بر می‌گیرد. بدین ترتیب از گویه ۱ تا ۷۵ به‌ترتیب خرده‌مقیاس‌های زیر را در بر می‌گیرد:

۱. همبستگی؛ ۲. ابراز و بیان خود؛ ۳. تضاد و تعارض؛ ۴. گرایش‌های ذوقی - سرگرمی؛
۵. گرایش‌های فرهنگی - عقلانی؛ ۶. تأکیدات مذهبی؛ ۷. سازماندهی؛ ۸. جامعه‌پذیری؛ ۹. منبع کنترل بیرونی؛ ۱۰. آرمان خانوادگی؛ ۱۱. گسستگی؛ ۱۲. سبک خانواده آزادمنش؛
۱۳. سبک خانواده بی‌قید و بند؛ ۱۴. سبک خانواده مستبد و ۱۵. بهم تنیدگی.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این پژوهش برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از میانگین، انحراف معیار و روش‌های متعارف آزمون‌سازی شامل تعیین روایی (مدل‌سازی معادله ساختاری، همبستگی، روایی ملاکی) و پایایی (همسانی درونی) استفاده شد.

یافته‌های پژوهش

سؤال اول: روایی پرسش‌نامه عملکرد خانواده بلوم در میان زنان و مردان متأهل شهر اصفهان به چه میزانی است؟

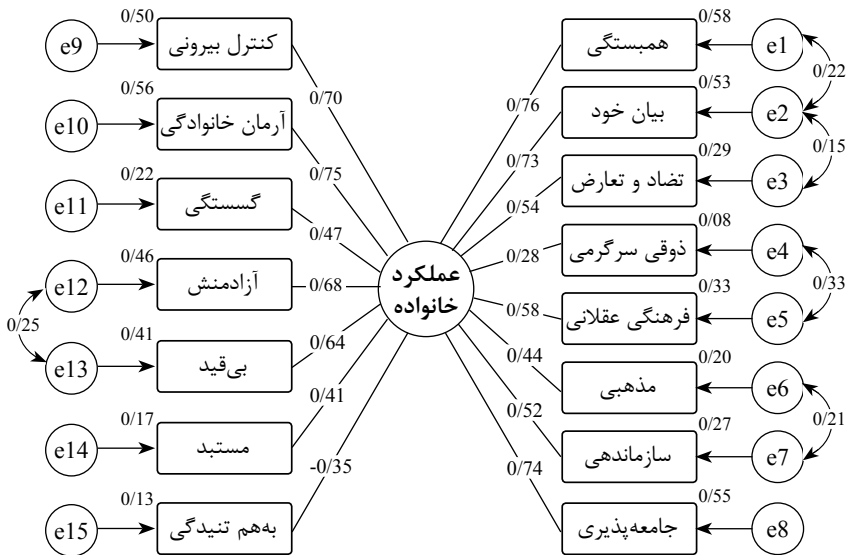
به‌منظور گردآوری شواهد مربوط به روایی مقیاس عملکرد خانواده بلوم از چهار روش مدل‌سازی معادله ساختاری^۳، روش همبستگی، روایی ملاکی و روایی محتوایی استفاده شد.

1. Skinner
2. The Family Assessment Measure
3. Structural Equation Modeling

الف. مدل سازی معادله ساختاری

در این روش از نرم افزار آموس گرافیک (Amos Graphics) استفاده شد. عملکرد خانواده به عنوان یک متغیر پنهان دارای پانزده بعد (همبستگی، بیان خود، تضاد و تعارض، گرایش های ذوقی و سرگرمی، فرهنگی و عقلانی، مذهبی، سازماندهی، جامعه پذیری، کنترل بیرونی، آرمان خانوادگی، گسستگی، آزادمنشی، خانواده بی قید، خانواده مستبد و به هم تنیدگی) می باشد. مدل از نوع اندازه گیری یا مدل عاملی مرتبه اول است. در ادامه شکل مدل، شاخص های کلی برازش مدل و سرانجام جزئیات مدل و ضرایب تأثیر آمده است.

۱۶۵

شکل ۱: مدل اصلاح شده عملکرد خانواده با ضرایب یا بارهای عاملی استاندارد

در مدل بالا ضرایب استاندارد، خطای معیار و ضرایب تعیین هر پارامتر محاسبه و در مدل قابل مشاهده است. به عنوان مثال مدل بالا نشان می دهد که همبستگی بعد کنترل بیرونی با عملکرد خانواده برابر ۰/۷۰ است و در مجموع ۴۹٪ از کنترل بیرونی توسط عملکرد خانواده تبیین می شود. در جدول زیر شاخص های برازش مدل مشخص شده است.

جدول ۲: شاخص‌های کلی برازش مدل اندازه‌گیری در دو مرحله تدوین مدل و اصلاح مدل

مدل اندازه‌گیری عملکرد خانواده			شاخص
مقدار مجاز	اصلاح شده	اصلی	
-	۳۵	۳۰	NPAR (تعداد پارامترهای آزاد)
-	۸۵	۹۰	df (درجه آزادی)
-	۴۶/۱۲۴	۴۴۸/۵۶۹	CMIN یا chi (کای اسکوتر)
>۰/۰۵	۰/۰۶۱	۰۰۰	P (سطح معنی‌داری)
<۵	۳/۶۰۱	۴/۹۸۴	CMIN/DF (کای اسکوتر نسبی)
>۰/۹	۰/۹۲۲	۰/۸۷۴	CFI (شاخص تطبیقی)
<۰/۵	۰/۷۴۶	۰/۷۴۹	PCFI (شاخص تطبیقی مقتصد)
<۰/۰۵	۰/۰۴۳	۰/۰۵۶	RMSEA (ریشه دوم میانگین مربعات خطای برآورد)
>۲۰۰	۲۰۳	۱۳۲	HOELTER (شاخص هولتر برای اطمینان ۰/۰۵)
>۲۰۰	۲۲۳	۱۴۵	HOELTER (شاخص هولتر برای اطمینان ۰/۰۱)

۱۶۶

براساس نتایج جدول بالا؛ شاخص برازش مطلق کای اسکوتر، مقدار RMSEA و شاخص هولتر در وضعیت مناسبی قرار ندارند و لذا مدل به اصلاح نیاز دارد. زیرا مقدار کای اسکوتر برابر ۴۴۸/۵۶۹ و سطح معناداری برابر ۰/۰۰۰۵ < است، لذا فرضیه صفر که مدل برازش خوبی با داده‌ها دارد به آسانی رد می‌شود. بنابراین مدل تدوین شده توسط داده‌های گردآوری شده مورد حمایت قرار نگرفته است. اما شاخص‌های برازش تطبیقی، تطبیقی مقتصد و کای اسکوتر نسبی به مدل مطلوب نزدیک است.

با تغییراتی که در مدل ایجاد شد، برازش مدل اصلاحی خوب و قابل قبول گشت. زیرا از یک طرف، شاخص برازش مطلق کای اسکوتر کاهش چشمگیری یافت. مقدار کای اسکوتر برابر ۴۶/۱۲۴ و سطح معناداری برابر ۰/۰۶۱ است، لذا فرضیه صفر که مدل برازش خوبی با داده‌ها دارد رد نمی‌شود. ($p > 0/05$) از طرف دیگر شاخص ریشه دوم میانگین مربعات خطای برآورد ۰/۰۴۳ است که کمتر از ۰/۰۵ است، لذا هر دو آزمون نشان می‌دهند که مدل برازش خوبی با داده‌ها دارد و مدل تدوین شده توسط داده‌های گردآوری شده مورد حمایت قرار گرفت. همچنین شاخص هولتر نیز مطلوب شد. (بزرگ‌تر از ۲۰۰) شاخص تطبیقی و شاخص تطبیقی مقتصد و کای اسکوتر نسبی نیز مطلوب‌تر شدند. براساس یافته‌های این مدل می‌توان در مورد مناسب بودن سوالات انتخابی محقق برای سنجش

متغیرها و احتمالاً کنار گذاشتن سؤالات بی‌معنی هر متغیر با دقت بسیار بیشتری نسبت به مدل اولیه تصمیم‌گیری نمود. مقادیر شاخص برازش مطلق کای اسکوئر و ریشه دوم برآورد واریانس خطای تقریب RMSEA، نیز در مدل اصلاح‌شده به مقدار قابل قبول رسیده است؛ لذا می‌توان پارامترهای برآوردشده در مدل اصلاح‌شده را به لحاظ آماری قابل اتکا دانست و از آن جهت تطابق‌پذیری متغیرهای مشاهده‌شده با متغیرهای پنهان مورد مطالعه استفاده نمود. متغیرهای مشاهده‌شده در کنار یکدیگر متغیرهای پنهان مربوط به خود را با توجه به ساختار مورد نظر محقق به درستی تأیید نمودند زیرا مدل حاضر با استفاده از روش تحلیل عاملی تأییدی به‌درستی اجرا شده است و تداخل قابل‌توجهی مشاهده نمی‌شود.

بررسی جزئیات مدل و ضرایب تأثیر

برای بررسی جزئیات مدل از جدول وزن‌های رگرسیون استفاده شده است که نتایج آن در زیر آمده است:

جدول ۳: پارامترهای برآوردشده برای عملکرد خانواده

مدل اصلاح‌شده			مدل تدوین‌شده			پارامتر
معنی‌داری سطح	مقدار بحرانی	برآورد استاندارد	معنی‌داری سطح	مقدار بحرانی	برآورد استاندارد	
***	۱۸/۵۳۴	۰/۷۳۱	***	۱۹/۸۰۲	۰/۷۵۸	عملکرد خانواده ← بیان خود
***	۱۲/۶۲۶	۰/۵۳۸	***	۱۳/۱۴۵	۰/۵۵۲	عملکرد خانواده ← تضاد و تعارض
***	۶/۰۸۵	۰/۲۷۶	***	۶/۶۷۲	۰/۲۹۸	عملکرد خانواده ← ذوقی و سرگرمی
***	۱۳/۷۷۱	۰/۵۷۷	***	۱۴/۰۳۴	۰/۵۸۳	عملکرد خانواده ← فرهنگی و عقلانی
***	۱۰/۱۱۳	۰/۴۴۳	***	۱۰/۲۹۳	۰/۴۴۶	عملکرد خانواده ← مذهبی
***	۱۲/۲۶۲	۰/۵۲۴	***	۱۲/۲۱۳	۰/۵۱۸	عملکرد خانواده ← سازماندهی
***	۱۰/۸۹۸	۰/۴۷۲	***	۱۱/۱۷۳	۰/۴۸۰	عملکرد خانواده ← گسستگی
***	۱۶/۹۳۸	۰/۶۸۱	***	۱۷/۴۰۷	۰/۶۹۰	عملکرد خانواده ← آزادمنش
***	۱۵/۵۶۵	۰/۶۳۸	***	۱۶/۲۳۷	۰/۶۵۴	عملکرد خانواده ← بی‌قید
***	۹/۳۲۵	۰/۴۱۱	***	۹/۲۶۵	۰/۴۰۶	عملکرد خانواده ← مستبد
***	-۷/۹۳۱	-۰/۳۵۴	***	-۷/۸۰۹	-۰/۳۴۶	عملکرد خانواده ← به‌هم تنیدگی
***	۱۷/۷۴۴	۰/۷۰۴	***	۱۷/۷۴۱	۰/۷۰	عملکرد خانواده ← کنترل بیرونی

مدل اصلاح شده			مدل تدوین شده			پارامتر
معنی داری سطح	مقدار بحرانی	برآورد استاندارد	معنی داری سطح	مقدار بحرانی	برآورد استاندارد	
***	۱۹/۲۴۵	۰/۷۴۶	***	۱۸/۹۰۴	۰/۷۳۳	عملکرد خانواده ← آرمان خانوادگی
***	۱۹/۸۴۷	۰/۷۶۵	***	۲۰/۷۵۲	۰/۷۸۳	عملکرد خانواده ← همبستگی
***	۱۹/۰۵۶	۰/۷۴۱	***	۱۸/۷۲۰	۰/۷۲۸	عملکرد خانواده ← جامعه پذیری
***	۱۳/۳۵۰	۰/۲۰	***	۱۳/۶۲۹	۰/۱۹۰	واریانس خطای متغیر همبستگی
***	۱۳/۷۶۷	۰/۲۹	***	۱۴/۰۰۵	۰/۲۶۷	واریانس خطای متغیر بیان خود
***	۱۵/۳۶۲	۰/۳۵	***	۱۵/۴۷۱	۰/۳۴۶	واریانس خطای متغیر تضاد و تعارض
***	۱۶/۰۱۰	۰/۲۹	***	۱۶/۰۱۵	۰/۲۸۴	واریانس خطای متغیر ذوقی و سرگرمی
***	۱۵/۲۴۱	۰/۳۲	***	۱۵/۳۴۹	۰/۳۱۹	واریانس خطای متغیر فرهنگی و عقلانی
***	۱۵/۷۰۳	۰/۳۹	***	۱۵/۷۷۴	۰/۳۸۶	واریانس خطای متغیر مذهبی
***	۱۵/۴۵۶	۰/۳۸	***	۱۵/۵۸۳	۰/۳۷۹	واریانس خطای متغیر سازماندهی
***	۱۳/۸۸۱	۰/۰۰۲	***	۱۴/۳۶۰	۰/۰۰۲	واریانس خطای متغیر جامعه پذیری
***	۱۴/۳۳۳	۰/۲۵	***	۱۴/۶۳۰	۰/۲۵۱	واریانس خطای متغیر کنترل بیرونی
***	۱۳/۸۰۷	۰/۳۰	***	۱۴/۳۰۵	۰/۳۱۶	واریانس خطای متغیر آرمان خانوادگی
***	۱۵/۶۳۷	۰/۳۱	***	۱۵/۶۹۳	۰/۳۰۷	واریانس خطای متغیر گسستگی
***	۱۴/۴۷۹	۰/۲۹	***	۱۴/۷۱۳	۰/۲۸۶	واریانس خطای متغیر آزادمنش
***	۱۴/۷۹۷	۰/۲۵	***	۱۴/۹۷۰	۰/۲۴۳	واریانس خطای متغیر بی قید
***	۱۵/۷۹۴	۰/۲۵	***	۱۵/۸۵۶	۰/۲۵۰	واریانس خطای متغیر مستبد
***	۱۵/۹۰۵	۰/۶۳	***	۱۵/۹۵۳	۰/۶۳۲	واریانس خطای متغیر به هم تنیدگی
***	۳/۹۹۶	۰/۰۵۲				کواریانس e1 ↔ e2
۰/۰۰۱	۳/۲۳۷	۰/۰۴۹				کواریانس e2 ↔ e3
***	۶/۸۸۳	۰/۱۰۰				کواریانس e4 ↔ e5
***	۴/۴۲۳	۰/۰۷۹				کواریانس e6 ↔ e7
***	۴/۹۲۹	۰/۰۶۸				کواریانس e12 ↔ e13

جدول بالا نشان می‌دهد که کلیه بارهای عاملی در مدل تدوین شده و اصلاح شده با صفر تفاوت معنادار دارد. همچنین کواریانس خطاها نیز با صفر دارای تفاوت معنادار است. در مجموع با توجه به معناداری بارهای عاملی و شاخص‌های مطلوب برازش مدل

می‌توان گفت روایی پرسش‌نامه عملکرد خانواده بلوم مورد تأیید است.

ب. روش همبستگی

جهت تعیین روایی مقیاس عملکرد خانواده از روش همبستگی نیز استفاده شده است که نتایج آن در جداول زیر مشخص شده است.

جدول ۴: همبستگی گویه‌های مختلف هر یک از ابعاد پانزده‌گانه پرسشنامه بلوم با یکدیگر

ابعاد	گویه‌ها	ضریب همبستگی	سطح معناداری
همبستگی	افراد خانواده ما واقعاً به یکدیگر کمک می‌کنند و از همدیگر حمایت می‌نمایند.	۰/۷۴۶**	<۰/۰۰۰۵
	در خانواده ما احساس یکپارچگی وجود دارد.	۰/۷۶۴**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده ما کارها را به‌کمک یکدیگر انجام نمی‌دهند.	۰/۶۶۴**	<۰/۰۰۰۵
	ما واقعاً به‌خوبی با هم کنار می‌آییم.	۰/۶۶۴**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده من وقتی که در منزل هستند، سعی می‌کنند از تماس با یکدیگر اجتناب کنند.	۰/۶۲۵**	<۰/۰۰۰۵
خودبین‌گری	افراد خانواده من می‌توانند با آزادی کامل آنچه را که در ذهن‌شان می‌گذرد بیان کنند.	۰/۷۳۲**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده من درباره مسائل خود با یکدیگر گفت‌وگو نمی‌کنند.	۰/۷۱۲**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده من درباره مسائل و مشکلات خانواده، با هم به بحث می‌پردازند و معمولاً از حل آنها احساس رضایت می‌نمایند.	۰/۷۰۴**	<۰/۰۰۰۵
	در خانواده ما، به اینکه هر کس عقیده‌اش را بیان کند، اهمیت داده می‌شود.	۰/۷۶۵**	<۰/۰۰۰۵
	ما مسائل شخصی خود را با یکدیگر در میان نمی‌گذاریم.	۰/۶۹۱**	<۰/۰۰۰۵
تضاد و تعارض	ما در خانواده زیاد دعوا می‌کنیم.	۰/۷۳۰**	<۰/۰۰۰۵
	گاهی افراد خانواده من به قدری عصبانی می‌شوند که اشیاء را پرتاب می‌کنند.	۰/۷۶۹**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده من به‌ندرت عصبانی می‌شوند (از کوره در می‌روند)	۰/۵۷۴**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده من گاهی یکدیگر را کتک می‌زنند.	۰/۶۸۱**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده من به‌ندرت از یکدیگر انتقاد می‌کنند.	۰/۳۵۵**	<۰/۰۰۰۵
برایش‌های دوقه و سترگرمی	ما خیلی کم به سخنرانی، نمایش (تئاتر) و کنسرت می‌رویم.	۰/۴۹۶**	<۰/۰۰۰۵
	ما به‌ندرت بحث‌های عقلانی و روشنفکرانه داریم.	۰/۱۲۸**	<۰/۰۰۰۵
	در خانواده ما، به تماشای تلویزیون بیش از مطالعه کردن اهمیت می‌دهند.	۰/۵۸۰**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده من واقعاً به موسیقی، هنر و ادبیات علاقه‌مندند.	۰/۶۳۹**	<۰/۰۰۰۵
	ما به فعالیت‌های فرهنگی خیلی علاقه‌مندیم.	۰/۶۴۴**	<۰/۰۰۰۵

ابعاد	گویه‌ها	ضریب همبستگی	سطح معناداری
گرایش‌های فرهنگی و عقلائی	ما اغلب به سینما، تماشای مسابقات ورزشی، مسافرت و مکان‌های تفریحی دیگر می‌رویم.	۰/۶۹۴**	<۰/۰۰۰۵
	هر عضوی از خانواده من یک یا دو سرگرمی دارد.	۰/۵۹۹**	<۰/۰۰۰۵
	اعضای خانواده من خارج از محیط کار و مدرسه فعالیت تفریحی زیادی ندارند.	۰/۶۰۶**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده من به‌عنوان سرگرمی یا از روی علاقه در بعضی از کلاس‌ها یا برنامه‌های درسی شرکت می‌کنند.	۰/۵۹۹**	<۰/۰۰۰۵
	دوستان ما به‌ندرت برای شام یا دیدن به خانه ما می‌آیند.	۰/۴۹۸**	<۰/۰۰۰۵
تأکیدات مذهبی	افراد خانواده من به مسجد و اماکن مذهبی می‌روند.	۰/۸۰۴**	<۰/۰۰۰۵
	خانواده ما دعا و نماز می‌خوانند.	۰/۸۲۹**	<۰/۰۰۰۵
	ما اغلب درباره معنی مناسک و اعیاد مذهبی صحبت می‌کنیم.	۰/۷۸۳**	<۰/۰۰۰۵
	ما به بهشت و دوزخ معتقد هستیم.	۰/۷۱۰**	<۰/۰۰۰۵
	در خانه ما قرآن کتاب بسیار مهمی به‌شمار می‌رود.	۰/۶۳۲**	<۰/۰۰۰۵
سازماندهی	در خانه ما وقتی به چیزی احتیاج داریم، به‌آسانی نمی‌توانیم آن را پیدا کنیم.	۰/۶۴۴**	<۰/۰۰۰۵
	در خانواده ما وقت‌شناسی خیلی اهمیت دارد.	۰/۶۴۰**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده ما به تمیز بودن خانه و اتاق‌هایشان اهمیت می‌دهند.	۰/۷۷۶**	<۰/۰۰۰۵
	در خانه ما طرف‌ها معمولاً بلافاصله بعد از غذا شسته می‌شوند.	۰/۶۴۶**	<۰/۰۰۰۵
	ما معمولاً در خانه شلخته و نامرتب هستیم.	۰/۶۷۶**	<۰/۰۰۰۵
جامعه‌پذیری	ما سرشار از زندگی و روحیه عالی هستیم.	۰/۷۱۱**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده من از اینکه در کنار دیگران باشند، لذت می‌برند.	۰/۶۸۵**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده من غالباً از معاشرت کردن با دیگران ناراحت می‌شوند.	۰/۶۴۰**	<۰/۰۰۰۵
	ما دوستان خانوادگی زیادی داریم.	۰/۶۵۱**	<۰/۰۰۰۵
	خانواده ما مهمانی را دوست دارند.	۰/۶۵۶**	<۰/۰۰۰۵
منبع کنترل بیرونی	ما یکدیگر را تشویق می‌کنیم که هرکس راه و روش خاص خودش را ادامه دهد.	۰/۴۴۷**	<۰/۰۰۰۵
	ما از نحوه زندگی خود راضی هستیم.	۰/۶۶۷**	<۰/۰۰۰۵
	ما تصمیم‌هایمان را خودمان نمی‌گیریم، بلکه توسط عواملی که خارج از مهار ماست بر ما تحمیل می‌شوند.	۰/۷۱۷**	<۰/۰۰۰۵
	خانواده ما بیشتر از حد معمول بدشانسی می‌آورد.	۰/۶۶۳**	<۰/۰۰۰۵
	در خانواده ما افراد احساس می‌کنند، بر آنچه که برایشان اتفاق می‌افتد، تأثیر کمی دارند.	۰/۵۹۹**	<۰/۰۰۰۵

ابعاد	گویه‌ها	ضریب همبستگی	سطح معناداری
آرمان خانوادگی	من فکر می‌کنم، هماهنگی درونی خانواده ما از هر خانواده دیگری بیشتر است.	۰/۶۹۵**	<۰/۰۰۰۵
	فکر می‌کنم وقتی من و خانواده‌ام با یکدیگر هستیم، از تمام مردم دنیا خوشبخت‌تریم.	۰/۸۱۴**	<۰/۰۰۰۵
	خانواده من تمامی خصوصیات را که دلم می‌خواهد یک خانواده داشته باشد، دارد.	۰/۸۱۸**	<۰/۰۰۰۵
	خانواده ما یکی از سازگارترین خانواده‌هایی است که می‌تواند وجود داشته باشد.	۰/۸۲۹**	<۰/۰۰۰۵
	خانواده من می‌تواند خوشبخت‌تر از اینکه هست، باشد.	۰/۵۸۸**	<۰/۰۰۰۵
گسستگی	در خانواده ما، سر درآوردن از کار سایر افراد دشوار است.	۰/۶۵۲**	<۰/۰۰۰۵
	در خانواده ما همه می‌دانند که سایر افراد هر لحظه کجا هستند.	۰/۵۸۲**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده ما کاری به تصمیم‌های یکدیگر ندارند.	۰/۶۰۵**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده ما کاملاً مستقل هستند.	۰/۳۹۶**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده من انتظار می‌رود که قبل از گرفتن تصمیم، تأیید دیگران را نیز به دست آورند.	۰/۴۲۳**	<۰/۰۰۰۵
سبک خانواده آزاد منش	افراد خانواده مقررات را با توافق و تبادل نظر وضع می‌کنند.	۰/۶۵۶**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده من احساس می‌کنند که برای حل مشکلات حق اظهار نظر ندارند.	۰/۷۱۶**	<۰/۰۰۰۵
	هر عضو خانواده من، حداقل درباره تصمیم‌های مهم حق اظهار نظر دارد.	۰/۶۶۸**	<۰/۰۰۰۵
	در خانواده من، والدین فرزندان درباره روش‌های تنبیه با یکدیگر تبادل نظر می‌کنند.	۰/۶۱۶**	<۰/۰۰۰۵
	در خانواده من، والدین قبل از گرفتن تصمیم‌های مهم، نظر فرزندان را جویا نمی‌شوند.	۰/۷۱۲**	<۰/۰۰۰۵
سبک خانواده می‌فشد و بند	افراد خانواده من تقریباً در هر کاری موفق می‌شوند.	۰/۵۹۵**	<۰/۰۰۰۵
	وقتی افراد خانواده من خطا می‌کنند، تنبیه یا توبیخ نمی‌شوند.	۰/۵۸۸**	<۰/۰۰۰۵
	وقتی در خانواده ما مقررات نقض می‌شوند، معلوم نیست چه اتفاقی خواهد افتاد.	۰/۶۱۶**	<۰/۰۰۰۵
	از آنجا که مقررات دائماً عوض می‌شوند، دشوار است که بدانیم در خانواده ما چه نوع مقرراتی حاکم است.	۰/۶۵۸**	<۰/۰۰۰۵
	در خانواده ما رهبری قوی وجود دارد.	۰/۵۴۴**	<۰/۰۰۰۵
سبک خانواده مستبد	در خانواده ما تمامی تصمیم‌های مهم را والدین می‌گیرند.	۰/۳۹۱**	<۰/۰۰۰۵
	در خانواده ما نقض مقررات، تنبیه شدیدی به دنبال دارد.	۰/۶۰۵**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده من برای هر کار اشتباهی که انجام می‌دهند، به شدت تنبیه می‌شوند.	۰/۶۸۰**	<۰/۰۰۰۵
	در خانواده ما مقررات بسیار کمی حاکم است.	۰/۴۴۳**	<۰/۰۰۰۵
	در خانواده ما کسی به کسی فرمان نمی‌دهد.	۰/۴۱۳**	<۰/۰۰۰۵

ابعاد	گویه‌ها	ضریب همبستگی	سطح معناداری
بهم تنیدگی	برای افراد خانواده من جدا شدن از یکدیگر دشوار است.	۰/۴۸۶**	<۰/۰۰۰۵
	برای افراد خانواده من، دشوار است که وقت خود را دور از خانواده بگذرانند.	۰/۵۷۴**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده من از اینکه بیشتر وقت آزادشان را با یکدیگر بگذرانند، تحت فشارند.	۰/۴۸۲**	<۰/۰۰۰۵
	افراد خانواده‌ام اگر بخواهند وقت خود را به تنهایی بگذرانند احساس گناه می‌کنند.	۰/۷۱۸**	<۰/۰۰۰۵
	به نظر می‌رسد در خانه ما هرگز جایی برای با خود بودن وجود ندارد.	۰/۵۹۳**	<۰/۰۰۰۵

** معناداری در سطح ۰/۰۱

مطابق نتایج جدول ۴، مقدار سطح معناداری در تمام گویه‌ها برابر ۰/۰۰۰۵ است که بسیار کوچک‌تر از ۰/۰۱ است. لذا گویه‌های مختلف تمام ابعاد پانزده گانه با ابعاد خود رابطه مستقیم و معناداری دارند و در مجموع با توجه به نتایج بالا می‌توان گفت گویه‌های مختلف مقیاس بلوم با یکدیگر همبستگی دارند.

۱۷۲

ج. روش روایی ملاکی

برای تعیین روایی ملاکی مقیاس عملکرد خانواده بلوم، ضرایب همبستگی مقیاس عملکرد خانواده بلوم با مقیاس سنجش کارکرد خانواده (FAD) محاسبه شده است.

جدول ۵: ضرایب همبستگی بین ابعاد عملکرد خانواده با نمره‌های ابعاد کارکرد خانواده

کارکرد خانواده	حل مسئله	ارتباط	نقش‌ها	آمیختگی عاطفی	پاسخ‌گویی عاطفی	ابعاد FAD ابعاد FFS
همبستگی	۰/۶۰*	۰/۳۷*	۰/۴۰**	۰/۴۰*	۰/۲۲*	
ابراز و بیان خود	۰/۲۹*	۰/۳۸**	۰/۴۹*	۰/۵۰*	۰/۴۵*	
تضاد و تعارض	۰/۳۶*	۰/۱۹	۰/۱۴	۰/۳۷*	۰/۴۱**	
ذوقی و سرگرمی	۰/۲۶*	۰/۳۵*	۰/۴۵*	۰/۳۶*	۰/۵۷*	
فرهنگی و عقلانی	۰/۶۱**	۰/۴۰*	۰/۴۰*	۰/۴۲*	۰/۳۳*	
تأکیدات مذهبی	۰/۳۲*	۰/۲۶*	۰/۲۰*	۰/۲۳**	۰/۳۰*	

کارکرد خانواده	حل مسئله	ارتباط	نقش‌ها	آمیختگی عاطفی	پاسخ‌گویی عاطفی	ابعاد FAD ابعاد FFS
۰/۳۰*	۰/۵۸*	۰/۵۲**	۰/۴۰*	۰/۴۲**	۰/۲۳*	سازماندهی
۰/۳۶*	۰/۳۰*	۰/۲۰**	۰/۴۸**	۰/۳۸*	۰/۲۴*	جامعه‌پذیری
۰/۲۷*	۰/۳۲*	۰/۲۲*	۰/۴۶*	۰/۴۱*	۰/۳۲*	منبع کنترل بیرونی
۰/۲۲*	۰/۵۰**	۰/۲۵*	۰/۲۳*	۰/۴۵*	۰/۴۴*	آرمان خانوادگی
۰/۳۰*	۰/۳۰*	۰/۲۵*	۰/۴۸*	۰/۳۹*	۰/۴۰*	گسستگی
۰/۴۰*	۰/۳۶*	۰/۳۰*	۰/۳۳*	۰/۴۸*	۰/۳۰*	سبک خانواده آزادمنش
۰/۳۵*	۰/۳۵*	۰/۲۷*	۰/۲۴*	۰/۲۵*	۰/۴۰*	سبک خانواده بی‌قید
۰/۳۰*	۰/۴۸*	۰/۴۷*	۰/۲۱*	۰/۲۰*	۰/۴۵**	سبک خانواده مستبد
۰/۴۰**	۰/۳۵*	۰/۵۰*	۰/۶۳*	۰/۲۵*	۰/۲۸*	به هم تنیدگی

۱۷۳

نتایج جدول ۵ نشان می‌دهد بین خرده‌مقیاس‌های مقیاس عملکرد خانواده بلوم با مقیاس سنجش کارکرد خانواده (FAD) همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد. (در تمام موارد $p < 0.05$)

روش چهارم: روایی محتوایی

روایی محتوایی مقیاس عملکرد خانواده بلوم توسط اساتید محترم راهنما و مشاور و چند نفر از متخصصان رشته روان‌شناسی بررسی و مورد تأیید قرار گرفت. به عبارت دیگر روایی محتوایی به کمک داور تخصصی مورد بررسی قرار گرفت. در این قسمت نظرات اساتید و متخصصان اخذ و در پرسشنامه اعمال گردید و این کار تا تأیید نهایی گویه‌های پرسشنامه ادامه یافت.

سؤال دوم پژوهش: پایایی پرسش‌نامه عملکرد خانواده بلوم در میان زنان و مردان متأهل شهر اصفهان به چه میزانی است؟

برای بررسی پایایی از روش آلفای کرانباخ استفاده شده است. در جدول زیر ضریب آلفای کرانباخ برای پانزده بعد مقیاس عملکرد خانواده بلوم محاسبه شده است.

جدول ۶: ضریب آلفای کرانباخ برای ابعاد پانزده‌گانه مقیاس عملکرد خانواده بلموم (n=۵۲۴)

بعد	گویه‌ها	گویه‌های حذف‌شده	آلفای کرانباخ
همبستگی	۵	۰	۰/۷۲۱
ابراز و بیان خود	۵	۰	۰/۷۶۶
تضاد و تعارض	۵	۰	۰/۶۳۱
گرایش‌های ذوقی و سرگرمی	۵	۱۷	۰/۷۲۱
گرایش‌های فرهنگی و عقلانی	۵	۲۵	۰/۷۵۸
تأکیدات مذهبی	۵	۰	۰/۸۰۸
سازماندهی	۵	۰	۰/۶۹۸
جامعه‌پذیری	۵	۰	۰/۶۸۹
منبع کنترل بیرونی	۵	۴۱	۰/۷۵۰
آرمان خانوادگی	۵	۰	۰/۸۰۹
گسستگی	۵	۵۴	۰/۷۰۹
سبک خانواده آزادمنش	۵	۰	۰/۶۹۶
سبک خانواده بی‌قید	۵	۰	۰/۶۵۳
سبک خانواده مستبد	۵	۰	۰/۷۲۵
به‌هم تنیدگی	۵	۰	۰/۷۱۱

۱۷۴

با توجه به نتایج جدول ۵، پایایی ۱۵ خرده‌مقیاس عملکرد خانواده و همچنین پایایی کلی مقیاس عملکرد خانواده بلموم، قابل قبول و مورد تأیید می‌باشد.

سؤال سوم پژوهش: جداول هنجار پرسش‌نامه عملکرد خانواده بلموم در میان زنان و مردان متأهل شهر اصفهان چگونه است؟

ابتدا نتایج توصیفی و سپس نتایج استنباطی ارائه می‌شود.

جدول ۷: میانگین و انحراف استاندارد مقیاس عملکرد خانواده بلموم

بعد	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	کمینه	بیشینه
مذهبی	۵۲۴	۴/۱۶	۰/۶۹۹	۱/۴	۵
سازماندهی	۵۲۴	۳/۹۶	۰/۷۲۴	۱/۶	۵

بیشینه	کمینه	انحراف استاندارد	میانگین	تعداد	بعد
۵	۱	۰/۶۹۷	۳/۸۶	۵۲۴	همبستگی
۵	۱/۴	۰/۷۰۳	۳/۷۷	۵۲۴	بیان خود
۵	۱	۰/۷۸۵	۳/۷۶	۵۲۴	جامعه‌پذیری
۵	۱	۰/۸۳۱	۳/۶۷	۵۲۴	آرمان خانوادگی
۵	۱/۲	۰/۷۰۳	۳/۵۹	۵۲۴	تضاد و تعارض
۵	۱	۰/۷۳۸	۳/۵۴	۵۲۴	آزادمنش
۵	۱/۴	۰/۶۸۸	۳/۴۹	۵۲۴	کنترل بیرونی
۵	۱/۴	۰/۵۵۱	۳/۴۰	۵۲۴	مستبد
۴/۸	۱/۴	۰/۶۴۵	۳/۳۱	۵۲۴	بی‌قید
۵	۱/۴	۰/۶۱۹	۳/۲۹	۵۲۴	گسستگی
۴/۸	۱	۰/۶۹۶	۳/۰۸	۵۲۴	فرهنگی و عقلانی
۴/۶	۱	۰/۵۶۰	۲/۸۱	۵۲۴	ذوقی و سرگرمی
۴/۸	۱	۰/۶۶۳	۲/۷۱	۵۲۴	به‌هم تنیدگی

در پیوست مقاله جدول هنجار مقیاس عملکرد خانواده بلوم به تفکیک ابعاد پانزده‌گانه ارائه شده است. این جدول (جدول ۸) شامل نمره خام هر بعد و نمره تی و رتبه درصدی است.

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی هنجاریابی، روایی و تعیین پایایی فرم فارسی مقیاس عملکرد خانواده بلوم بر روی زنان و مردان متأهل شهر اصفهان انجام شد. براساس یافته‌های به‌دست آمده، مقیاس عملکرد خانواده یک ابزار قابل اعتماد و مناسب برای بررسی و سنجش عملکرد خانواده می‌باشد. نتایج پژوهش نشان داد که این مقیاس از روایی مناسبی برخوردار است. مطابق نتایج جدول ۲؛ در روش مدل‌سازی معادله ساختاری از یک طرف مدل، برازش خوبی با داده‌ها دارد و مدل تدوین شده توسط داده‌های گردآوری شده مورد حمایت قرار گرفت. از طرف دیگر، مطابق نتایج جدول ۳؛ با توجه به معناداری بارهای عاملی و شاخص‌های مطلوب برازش مدل می‌توان گفت؛ روایی پرسش‌نامه عملکرد خانواده بلوم مورد تأیید است. در روش همبستگی مطابق نتایج جدول ۴؛ هر یک از گویه‌های مختلف ابعاد عملکرد خانواده بلوم با هم رابطه مستقیم و معناداری دارد. بنابراین با توجه به نتایج

می‌توان گفت گویه‌های مختلف مقیاس بلوم با یکدیگر همبستگی دارند. در روش روایی ملاکی نیز مطابق نتایج جدول ۵؛ بین خرده‌مقیاس‌های مقیاس عملکرد خانواده بلوم با مقیاس سنجش کارکرد خانواده (FAD) همبستگی مثبت و معنادار وجود دارد. (در تمام موارد $p < 0/05$) سرانجام در روش روایی صوری و محتوایی مقیاس عملکرد خانواده بلوم توسط اساتید محترم راهنما و مشاور و چند نفر از متخصصان رشته روان‌شناسی بررسی و مورد تأیید قرار گرفت. در مجموع، با هر چهار روش معادله ساختاری، همبستگی، روایی ملاکی و روایی صوری و محتوایی، روایی مقیاس عملکرد خانواده بلوم مورد تأیید است. بنابراین می‌توان گفت این مقیاس از روایی برخوردار است. در این ارتباط با توجه به گویه‌ها و اینکه سؤال‌های منفی به صورت معکوس کدگذاری شد، این نتایج قابل انتظار بود و همسو با نتایج بلوم بود. در ضمن خرده‌مقیاس‌های آن با نتایج پژوهش‌های موس و موس، واندر وین، السون، اسپرانکل و راسل و اسکینر و همکارانش نیز همسو و هماهنگ بود. برای بررسی پایایی از روش آلفای کرانباخ استفاده شد. به این صورت که ضریب آلفای کرانباخ برای پانزده بعد مقیاس عملکرد خانواده بلوم محاسبه شد و مطابق نتایج جدول ۶؛ ضریب پایایی ۱۵ خرده‌مقیاس عملکرد خانواده بلوم و همچنین پایایی کلی مقیاس عملکرد خانواده بلوم، قابل قبول و مورد تأیید است.

جهت تهیه جداول هنجاری ابتدا اطلاعات ابعاد پانزده‌گانه مقیاس عملکرد خانواده بلوم مطابق جدول ۷ توصیف شده است، سپس در جدول ۸، هنجار مقیاس بلوم تهیه شده است. (پیوست) در جدول ۷؛ تعداد، میانگین، انحراف استاندارد، کمینه و بیشینه هر یک از ویژگی‌های مقیاس عملکرد خانواده بلوم و مجموع ویژگی‌ها بیان شده است. در ضمن هنجاریایی، میانگین، انحراف استاندارد و رتبه‌های درصدی محاسبه و از این طریق دامنه به هنجار نمرات خام تعیین گشته و نمرات خام به نمرات استاندارد تی تبدیل شدند. به‌طور کلی از نتایج پژوهش حاضر می‌توان چنین استنباط نمود که مقیاس عملکرد خانواده بلوم یک ابزار مناسب و قابل اعتماد برای بررسی عملکرد خانواده به‌دست می‌دهد. در تشخیص خانواده‌های بد عملکرد نباید فقط به نتایج پرسش‌نامه و یا هر وسیله دیگر اکتفا کرد زیرا در آن صورت تفاوت‌های محیطی و فرهنگی و یادگیری و سبک زندگی افراد و سازمان شخصیت آنان، که تأثیر انکارناپذیری در بروز خصوصیات آنان دارد، نادیده گرفته خواهد شد. آزمون‌های روانی، اطلاعات کاملی در مورد افراد ارائه نمی‌دهند، بنابراین ارزیابی افراد نباید فقط براساس نتایج آزمون‌ها صورت گیرد. نتایج آزمون در کنار نتایج

حاصل از سایر روش‌های ارزیابی مانند مشاهده، مصاحبه، سیاهه‌ها، نمونه‌های کار و مقیاس‌های درجه‌بندی به کار می‌رود. به همین دلیل در این تحقیق هنجاریابی یک ابزار برای شناسایی خانواده‌ها و همچنین یک ابزار برای پژوهش‌های بعدی است که می‌تواند توسط دانشجویان و مشاوران مورد استفاده قرار گیرد. همچنین پیشنهاد می‌گردد این مقیاس بر روی سایر شهرها و استان‌های ایران نیز هنجاریابی شود تا امکان مقایسه عملکرد خانواده‌ها با یکدیگر فراهم شود.

منابع

۱. اسلامی، عبدالله. (۱۳۸۰). بررسی رابطه ساختار تعاملات خانواده (عملکرد خانواده) با سبک‌های مقابله با فشارهای روانی و تفاوت‌های جنسی در دانش‌آموزان دوره پیش‌دانشگاهی شهرستان کاشان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت معلم تهران.
۲. باباصفیری، عباس. (۱۳۸۵). استعاره‌های کاربردی در روان‌درمانی و مشاوره. قم: انتشارات عطر عترت.
۳. بهاری، فرشاد. (۱۳۷۹). ارزیابی و مقایسه رابطه کارایی خانواده زوج‌های غیرطلاق و زوج‌های در حال طلاق مرجوعی با سازمان پزشکی قانونی کشور. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت معلم تهران.
۴. پیکرستان، عباس‌علی. (۱۳۸۰). بررسی عملکرد خانواده‌های دارای دختر نوجوان فراری و خانواده‌های دارای دختر نوجوان عادی. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تربیت معلم تهران.
۵. پورافکاری، نصرت‌اله. (۱۳۷۶). واژه‌نامه روان‌پزشکی و علوم رفتاری. جلد ۱.
۶. بارکر، فیلیپ. (۱۳۷۵). خانواده درمانی پایه. محسن دهقانی و زهره دهقانی. تهران: انتشارات رشد.
۷. ثنائی، ب. (۱۳۷۳). آسیب‌شناسی خانواده. مجله پژوهش‌های تربیتی. شماره ۳ و ۴.
۸. جتانی، کامران. (۱۳۸۰). بررسی رابطه تعاملات خانواده و سلامت روانی دانش‌آموزان پایه سوم راهنمایی شهرستان بروجرد. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. تهران: دانشگاه تربیت معلم.
۹. جهانگیر، پانته‌آ. (۱۳۹۱). مقایسه عملکرد خانواده و رضایت‌مندی زناشویی در زنان متأهل شاغل و غیرشاغل شهر تهران. فصلنامه علمی - پژوهشی تحقیقات مدیریت آموزشی. سال سوم. شماره چهارم. پیاپی ۱۲.
۱۰. دُرَتاج، فریبرز و اکبر محمدی. (۱۳۸۹). مقایسه عملکرد خانواده کودکان مبتلا به اختلال کمبود توجه/بیش‌فعالی با عملکرد خانواده کودکان بدون اختلال بیش‌فعالی. فصلنامه خانواده‌پژوهی. شماره ۲۲.
۱۱. دلاور، علی. (۱۳۹۴). مبانی نظری و عملی پژوهش در علوم انسانی و اجتماعی. چاپ هفتم. تهران: انتشارات رشد.
۱۲. زاده‌محمدی، علی و غفار ملک‌خسروی. (۱۳۸۵). بررسی مقدماتی ویژگی‌های روان‌سنجی و اعتباریابی مقیاس سنجش کارکرد خانواده (FAD). فصلنامه خانواده‌پژوهی. شماره ۵.
۱۳. شریفی، خلیل. (۱۳۸۲). بررسی رابطه بین عملکرد خانواده با سرسختی روان‌شناختی دانش‌آموزان دوره متوسطه شهر اصفهان در سال تحصیلی ۸۲-۱۳۸۱. پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه اصفهان.
۱۴. مینوجین، سالوادور. (۱۹۷۴). خانواده و خانواده درمانی. باقر ثنائی ذاکر. چاپ دوم. تهران:

انتشارات امیرکبیر.

15. Bloom, B. L. (1985). A Factor Analysis of Self-Report Measures of Family Functioning. *Journal of Family Process*. 24(2).
16. Bugles, M., M. Brechman-Toussanit. (2006). Family Issues in Child Anxiety: A Hatcherment, Family Functioning, Parental Rearing and Beliefs. *Journal of Clinical Psychology Review*.
17. Fallon, B.; E. Frydenberg. & J. boldero. (1993). Perception of Family Climate and Adolescence Coping. *Paper Presented at the 28th Conference of the Australian Psychological Society*. Gold coast.
18. Stevenson-Hinde, J. & J. Akister. (1995). The McMaster Model of Family Functioning: Observer and Parental Rating in a Nonclinical Sample. *Family Process*. NO. 34.
19. Keitner, G. I.; I. W. Miller. & C. E. Ryan. (1996). Mood Disorder and the Family: In F. W. Kaslow (Ed.) *Handbook of Relational Diagnosis and Dysfunction Family Patterns*.
20. Kolik, (2001). The Impact of Men's and Women's Retirement on a. Marital Relationship A Comparative Analysis. *Journal of Women Aging*. Vol. 13. No: 2.
21. Masselam, V. S. (1990). Parent-Adolescent Communication, Family Functioning, and School Performance. *Adolescence*. Vol. 25. Issue 99.
22. Olson, D. H. (2000). Circumplex Model of Marital and Family Systems. *Journal of Family Therapy*. NO. 22.
23. Olson, D. H. & D. M. Gorall. (2003). Circumplex Model of Marital and Family Systems. In F. Walsh (eds). *Normal Family Processes* (3rd ed). New York: Guilford.
24. Shek, Daniel, T. L. (1998). A Longitudinal Study of Hong Kong Adolescents' and Parents' Perceptions of Family Functioning and Well-Being. *SREL. Social Service Review*. NO. 64.

۱۷۹

پیوست

جدول ۸: جداول هنجار ابعاد مختلف مقیاس عملکرد خانواده بلوم

فرهنگی و عقلانی			ذوقی و سرگرمی			تضاد و تعارض			ابراز و بیان خود			همبستگی		
رتبه‌بندی	نمره	رتبه‌بندی	رتبه‌بندی	نمره	رتبه‌بندی	رتبه‌بندی	نمره	رتبه‌بندی	رتبه‌بندی	نمره	رتبه‌بندی	رتبه‌بندی	نمره	رتبه‌بندی
۱/۰	۲۰/۰۵	۵	۰/۲	۱۷/۶۷	۵	۰/۶	۱۵/۹۱	۶	۰/۴	۱۴/۷۸	۵	۰/۲	۹/۰۳	۵
۱/۶	۲۲/۹۲	۶	۰/۶	۲۴/۸۱	۷	۱/۰	۱۸/۷۶	۷	۰/۸	۱۷/۳۳	۶	۰/۶	۱۱/۸۹	۶
۲/۲	۲۵/۸	۷	۱/۲	۲۳/۳۸	۸	۱/۸	۲۱/۶	۸	۱/۰	۱۹/۸۷	۷	۰/۸	۱۴/۷۶	۷
۲/۸	۲۸/۶۷	۸	۵/۸	۳۱/۹۵	۹	۴/۰	۲۴/۴۵	۹	۱/۴	۲۲/۴۲	۸	۱/۰	۱۷/۶۳	۸
۵/۸	۳۱/۵۴	۹	۱۲/۶	۳۵/۵۲	۱۰	۵/۴	۲۷/۳	۱۰	۲/۶	۲۴/۹۷	۹	۱/۲	۲۰/۵	۹
۸/۰	۳۴/۴۲	۱۰	۱۹/۲	۳۹/۰۹	۱۱	۶/۸	۳۰/۱۵	۱۱	۴/۰	۲۷/۵۲	۱۰	۱/۶	۲۳/۳۷	۱۰
۱۲/۲	۳۷/۲۹	۱۱	۲۹/۶	۴۲/۶۵	۱۲	۸/۸	۳۲/۹۹	۱۲	۵/۰	۳۰/۰۷	۱۱	۲/۸	۲۶/۲۴	۱۱
۱۸/۲	۴۰/۱۶	۱۲	۴۱/۰	۴۶/۲۲	۱۳	۱۰/۴	۳۵/۸۴	۱۳	۷/۸	۳۲/۶۲	۱۲	۴/۰	۲۹/۱۱	۱۲
۲۹/۴	۴۳/۰۴	۱۳	۵۱/۶	۴۹/۷۹	۱۴	۱۳/۴	۳۶/۶۹	۱۴	۱۰/۶	۳۵/۱۷	۱۳	۷/۸	۳۱/۹۸	۱۳
۳۶/۸	۴۵/۹۱	۱۴	۶۹/۴	۵۳/۳۶	۱۵	۱۷/۶	۴۱/۵۳	۱۵	۱۳/۶	۳۷/۷۲	۱۴	۹/۶	۳۴/۸۵	۱۴

۴۸/۴	۴۸/۷۸	۱۵	۸۱/۶	۵۶/۹۳	۱۶	۲۷/۰	۴۴/۳۸	۱۶	۱۷/۸	۴۰/۲۶	۱۵	۱۲/۲	۳۷/۷۲	۱۵
۶۰/۶	۵۱/۶۶	۱۶	۸۹/۴	۶۰/۵	۱۷	۳۶/۸	۴۷/۲۳	۱۷	۲۱/۶	۴۲/۸۱	۱۶	۱۷/۶	۴۰/۵۹	۱۶
۷۱/۶	۵۴/۵۳	۱۷	۹۵/۲	۶۴/۰۷	۱۸	۴۹/۲	۵۰/۰۷	۱۸	۲۹/۲	۴۵/۳۶	۱۷	۲۵/۸	۴۳/۴۶	۱۷
۸۱/۰	۵۷/۴	۱۸	۹۷/۶	۶۷/۶۴	۱۹	۶۲/۰	۵۲/۹۲	۱۹	۴۲/۲	۴۷/۹۱	۱۸	۳۵/۶	۴۶/۳۳	۱۸
۸۸/۰	۶۰/۲۷	۱۹	۹۹/۴	۷۱/۲۱	۲۰	۷۷/۸	۵۵/۷۷	۲۰	۵۳/۲	۵۰/۴۶	۱۹	۴۷/۶	۴۹/۲	۱۹
۹۴/۶	۶۳/۱۵	۲۰	۹۹/۸	۷۴/۷۸	۲۱	۸۷/۲	۵۸/۶۱	۲۱	۶۶/۸	۵۳/۰۱	۲۰	۶۱/۸	۵۲/۰۷	۲۰
۹۶/۲	۶۶/۰۲	۲۱	۱۰۰/۰	۸۱/۹۱	۲۳	۹۴/۶	۶۱/۴۶	۲۲	۷۴/۶	۵۵/۵۶	۲۱	۷۳/۴	۵۴/۹۴	۲۱
۹۹/۴	۶۸/۸۹	۲۲				۹۸/۸	۶۴/۳۱	۲۳	۸۲/۰	۵۸/۰۱	۲۲	۸۲/۶	۵۷/۸	۲۲
۹۹/۸	۷۱/۷۷	۲۳				۹۹/۴	۶۷/۱۶	۲۴	۸۹/۶	۶۰/۶۵	۲۳	۸۹/۸	۶۰/۶۷	۲۳
۱۰۰/۰	۷۷/۶۴	۲۴				۱۰۰/۰	۷۰	۲۵	۹۳/۸	۶۳/۲	۲۴	۹۶/۰	۶۳/۵۴	۲۴
									۱۰۰/۰	۶۵/۷۵	۲۵	۱۰۰/۰	۶۶/۴۱	۲۵

۱۸۰

آرمان خانوادگی			منبع کنترل بیرونی			جامعه پذیری			سازماندهی			تأکیدات مذهبی		
رتبه‌بندی	نمره	رتبه‌بندی	رتبه‌بندی	نمره	رتبه‌بندی	رتبه‌بندی	نمره	رتبه‌بندی	رتبه‌بندی	نمره	رتبه‌بندی	رتبه‌بندی	نمره	رتبه‌بندی
۰/۸	۱۷/۸۵	۵	۱/۰	۱۹/۵۴	۷	۰/۲	۱۶/۳۴	۷	۰/۴	۱۷/۳۹	۸	۰/۴	۱۰/۵۹	۷
۱/۲	۲۰/۲۵	۶	۱/۲	۲۲/۴۵	۸	۰/۴	۱۹/۱۸	۸	۱/۴	۲۰/۱۶	۹	۰/۸	۱۶/۳۱	۹
۱/۶	۲۲/۶۶	۷	۲/۶	۲۵/۳۵	۹	۱/۸	۲۲/۰۳	۹	۲/۰	۲۲/۹۲	۱۰	۱/۸	۱۹/۱۷	۱۰
۲/۶	۲۵/۰۷	۸	۵/۰	۲۸/۲۶	۱۰	۲/۶	۲۴/۸۷	۱۰	۲/۶	۲۵/۶۸	۱۱	۲/۲	۲۲/۰۳	۱۱
۲/۸	۲۷/۴۷	۹	۷/۰	۳۱/۱۷	۱۱	۳/۸	۲۷/۷۲	۱۱	۴/۸	۲۸/۴۴	۱۲	۳/۶	۲۴/۸۹	۱۲
۵/۰	۲۹/۸۸	۱۰	۸/۴	۳۴/۰۸	۱۲	۵/۴	۳۰/۵۶	۱۲	۶/۰	۳۱/۲	۱۳	۴/۲	۲۷/۷۵	۱۳
۷/۰	۳۲/۲۸	۱۱	۱۳/۰	۳۶/۹۹	۱۳	۷/۴	۳۳/۴۱	۱۳	۹/۲	۳۳/۹۷	۱۴	۵/۲	۳۰/۶۱	۱۴
۸/۸	۳۴/۶۹	۱۲	۱۸/۸	۳۹/۹	۱۴	۱۱/۸	۳۶/۱۲	۱۴	۱۳/۰	۳۶/۷۳	۱۵	۸/۲	۳۳/۴۷	۱۵
۱۳/۰	۳۷/۳۱	۱۳	۲۴/۶	۴۲/۸۱	۱۵	۱۷/۲	۳۹/۱	۱۵	۱۶/۶	۳۹/۴۹	۱۶	۱۱/۶	۳۶/۳۳	۱۶
۱۷/۰	۳۹/۵	۱۴	۳۳/۰	۴۵/۶۲	۱۶	۲۳/۸	۴۱/۹۵	۱۶	۲۱/۸	۴۲/۲۵	۱۷	۱۷/۲	۳۹/۱۹	۱۷
۲۳/۰	۴۱/۹۱	۱۵	۴۲/۸	۴۸/۶۳	۱۷	۳۰/۰	۴۴/۷۹	۱۷	۳۱/۶	۴۵/۰۱	۱۸	۲۱/۲	۴۲/۰۵	۱۸
۲۸/۸	۴۴/۳۲	۱۶	۵۷/۶	۵۱/۵۴	۱۸	۴۰/۰	۴۷/۶۴	۱۸	۴۲/۰	۴۷/۷۷	۱۹	۲۸/۲	۴۴/۹	۱۹
۳۷/۰	۴۶/۷۲	۱۷	۷۱/۴	۵۴/۴۵	۱۹	۵۱/۸	۵۰/۴۸	۱۹	۵۳/۰	۵۰/۵۴	۲۰	۳۹/۸	۴۷/۷۶	۲۰
۴۶/۰	۴۹/۱۳	۱۸	۸۲/۲	۵۷/۳۵	۲۰	۶۸/۰	۵۳/۳۳	۲۰	۶۵/۲	۵۳/۳	۲۱	۵۱/۴	۵۰/۶۲	۲۱

۵۵/۰	۵۱/۵۴	۱۹	۹۱/۲	۶۰/۲۶	۲۱	۷۸/۴	۵۶/۱۷	۲۱	۷۳/۲	۵۶/۰۶	۲۲	۶۲/۰	۵۳/۴۸	۲۲
۶۸/۲	۵۳/۹۴	۲۰	۹۵/۴	۶۳/۱۷	۲۲	۸۵/۶	۵۹/۰۲	۲۲	۸۲/۶	۵۸/۸۲	۲۳	۷۶/۰	۵۶/۳۴	۲۳
۷۶/۰	۵۶/۳۵	۲۱	۹۸/۰	۶۶/۰۸	۲۳	۹۱/۸	۶۱/۸۷	۲۳	۹۴/۰	۶۱/۵۸	۲۴	۸۷/۶	۵۹/۲	۲۴
۸۳/۲	۵۸/۷۵	۲۲	۹۹/۶	۶۸/۹۹	۲۴	۹۷/۰	۶۴/۷۱	۲۴	۱۰۰/۰	۶۴/۳۴	۲۵	۱۰۰/۰	۶۲/۰۶	۲۵
۹۱/۲	۶۱/۱۶	۲۳	۱۰۰/۰	۷۱/۹	۲۵	۱۰۰/۰	۶۷/۵۶	۲۵						
۹۵/۶	۶۳/۵۷	۲۴												
۱۰۰/۰	۶۵/۹۷	۲۵												

به هم تنیدگی			سبک خانواده مستبد			سبک خانواده بی‌قید			سبک خانواده آزادمنش			گسستگی		
رتبه در صلی	نمره	نمره خام	رتبه در صلی	نمره	نمره خام	رتبه در صلی	نمره	نمره خام	رتبه در صلی	نمره	نمره خام	رتبه در صلی	نمره	نمره خام
۰/۸	۲۴/۱۹	۵	۰/۴	۱۳/۷۶	۷	۰/۴	۲۰/۳۶	۷	۰/۶	۱۵/۵۹	۵	۰/۸	۱۹/۵۲	۷
۱/۶	۲۷/۲	۶	۰/۸	۱۷/۳۹	۸	۰/۸	۲۳/۴۶	۸	۱/۲	۲۱	۷	۱/۴	۲۲/۷۵	۸
۳/۶	۳۰/۲۲	۷	۲/۰	۲۱/۰۲	۹	۲/۰	۲۶/۵۶	۹	۱/۶	۲۳/۷۱	۸	۳/۴	۲۵/۹۸	۹
۶/۰	۳۳/۲۴	۸	۶/۴	۲۸/۲۹	۱۱	۶/۴	۲۹/۶۶	۱۰	۲/۲	۲۶/۴۲	۹	۴/۶	۲۹/۲۱	۱۰
۱۱/۶	۳۶/۲۵	۹	۸/۴	۳۱/۹۲	۱۲	۸/۴	۳۲/۷۶	۱۱	۴/۴	۲۹/۱۳	۱۰	۶/۲	۳۲/۴۴	۱۱
۱۹/۶	۳۹/۲۷	۱۰	۱۱/۸	۳۵/۵۵	۱۳	۱۱/۸	۳۵/۸۶	۱۲	۶/۸	۳۱/۸۴	۱۱	۱۰/۶	۳۵/۶۷	۱۲
۲۷/۶	۴۲/۲۸	۱۱	۱۶/۴	۳۹/۱۸	۱۴	۱۶/۴	۳۸/۹۶	۱۳	۹/۴	۳۴/۵۴	۱۲	۱۵/۴	۳۸/۹	۱۳
۳۳/۴	۴۵/۳	۱۲	۲۳/۸	۴۲/۸۱	۱۵	۲۳/۸	۴۲/۰۶	۱۴	۱۱/۰	۳۷/۲۵	۱۳	۲۲/۸	۴۲/۱۳	۱۴
۴۷/۲	۴۸/۳۲	۱۳	۳۶/۰	۴۶/۴۴	۱۶	۳۶/۰	۴۵/۱۶	۱۵	۱۶/۸	۳۹/۹۶	۱۴	۳۱/۶	۴۵/۳۶	۱۵
۶۰/۸	۵۱/۳۳	۱۴	۴۵/۸	۵۰/۰۷	۱۷	۴۵/۸	۴۸/۲۶	۱۶	۲۴/۴	۴۲/۶۷	۱۵	۴۸/۶	۴۸/۵۹	۱۶
۷۲/۸	۴۵/۳۵	۱۵	۵۶/۶	۵۳/۷	۱۸	۵۶/۶	۵۱/۳۶	۱۷	۳۴/۴	۴۵/۳۸	۱۶	۶۲/۲	۵۱/۸۱	۱۷
۸۴/۲	۵۷/۳۷	۱۶	۶۶/۴	۵۷/۳۳	۱۹	۶۶/۴	۵۴/۴۶	۱۸	۴۳/۴	۴۸/۰۹	۱۷	۷۷/۴	۵۵/۰۴	۱۸
۹۰/۲	۶۰/۳۸	۱۷	۸۲/۰	۶۰/۹۶	۲۰	۸۲/۰	۵۷/۵۶	۱۹	۵۷/۴	۵۰/۸	۱۸	۸۷/۲	۵۸/۲۷	۱۹
۹۳/۸	۶۳/۴	۱۸	۹۲/۰	۶۴/۵۹	۲۱	۹۲/۰	۶۰/۶۷	۲۰	۶۷/۸	۵۳/۵	۱۹	۹۱/۸	۶۱/۵	۲۰
۹۵/۴	۶۶/۴۱	۱۹	۹۶/۸	۶۸/۲۲	۲۲	۹۶/۸	۶۳/۷۷	۲۱	۷۷/۰	۵۶/۲۱	۲۰	۹۶/۰	۶۴/۷۳	۲۱
۹۷/۶	۶۹/۴۳	۲۰	۹۸/۶	۷۱/۸۵	۲۳	۹۸/۶	۶۶/۸۷	۲۲	۸۴/۶	۵۸/۹۲	۲۱	۹۸/۰	۶۷/۹۶	۲۲

۹۹/۲	۷۲/۴۵	۲۱	۹۹/۸	۷۵/۴۸	۲۴	۹۹/۸	۶۹/۹۷	۲۳	۹۱/۶	۶۱/۶۳	۲۲	۹۹/۰	۷۱/۱۹	۲۳
۹۹/۶	۷۸/۴۸	۲۳	۱۰۰/۰	۷۹/۱۱	۲۵	۱۰۰/۰	۷۳/۰۷	۲۴	۹۵/۶	۶۴/۳۴	۲۳	۹۹/۲	۷۴/۴۲	۲۴
۱۰۰/۰	۸۱/۴۹	۲۴							۹۸/۶	۶۷/۰۵	۲۴	۱۰۰/۰	۷۷/۶۵	۲۵
									۱۰۰/۰	۶۹/۷۶	۲۵			